

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN HỮU DUÂN

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP
TẠI THỊ XÃ PHỔ YÊN TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN HỮU DUÂN

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP
TẠI THỊ XÃ PHỔ YÊN TỈNH THÁI NGUYÊN**

**Ngành: Kinh tế nông nghiệp
Mã số: 8.26.01.15**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Dương Văn Sơn

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan tất cả các số liệu, kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Mọi trích dẫn trong luận văn đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tôi xin chịu trách nhiệm trước Hội đồng chấm luận văn, trước nhà trường và phòng Đào tạo về các thông tin, số liệu trong đề tài luận văn này.

Phổ Yên, tháng 01 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Hữu Duân

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thâm nhập thực tế và nghiên cứu tình hình kinh tế xã hội, tình hình hoạt động của các HTX, HTX nông nghiệp tại đại bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên, tôi đã hoàn thành xong luận văn tốt nghiệp của mình. Để có được kết quả này, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ chu đáo, tận tình của nhà trường, các cơ quan, thầy cô, gia đình và bạn bè. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới;

Ban giám hiệu Trường Đại học nông lâm Thái Nguyên, Phòng đào tạo nhà trường, cùng toàn thể các Thầy giáo, Cô giáo đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập cũng như thời gian hoàn thành luận văn tốt nghiệp. Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo hướng dẫn là PGS.TS Dương Văn Sơn người thầy đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong suốt quá trình thực hiện, phân tích số liệu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của UBND thị xã Phổ Yên, Phòng kinh tế và hạ tầng thị xã Phổ Yên, Trạm khuyến nông thị xã Phổ Yên và UBND các xã, phường tại thị xã Phổ Yên... đã tạo mọi điều kiện cho tôi hoàn thành đề tài luận văn này.

Với trình độ, năng lực và thời gian có hạn, do đó bản luận văn của tôi không thể tránh khỏi những thiếu sót, hạn chế. Vì vậy tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của quý thầy cô để bản luận văn của tôi được hoàn thiện hơn. Tôi xin chân thành cảm ơn!

Phổ Yên, tháng 01 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Hữu Duân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG VÀ HÌNH	vi
TRÍCH YÊU LUẬN VĂN THẠC SĨ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	6
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	6
1.1.1. Một số khái niệm, thuật ngữ liên quan.....	6
1.1.2. Vai trò của HTX nông nghiệp trong phát triển nông thôn.....	10
1.1.3. Đặc trưng và quy định của HTX kiểu mới theo Luật HTX năm 2012	12
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	20
1.2.1. Tình hình hoạt động và phát triển HTX ở một số nước trên thế giới ...	20
1.2.2. Tình hình hoạt động và phát triển HTX ở Việt Nam.....	23
1.2.3. Tình hình hoạt động và phát triển HTX ở Thái Nguyên.....	27
1.2.4. Một số công trình nghiên cứu có liên quan.....	28
CHƯƠNG 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	31
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	31
2.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội	33
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	33

2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	34
2.3.2. Phương pháp phân tích số liệu.....	35
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu của đề tài.....	36
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh quy mô phát triển của HTX nông nghiệp.....	36
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về lao động, việc làm.....	37
2.4.3. Nhóm chỉ tiêu về vốn và thu nhập.....	37
2.4.4. Nhóm chỉ tiêu về biến số trong mô hình hồi quy đa biến.....	37
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	37
3.1. Thực trạng hoạt động và phát triển HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên.....	37
3.1.1. Quá trình phát triển HTX trên địa bàn thị xã Phổ Yên.....	37
3.1.2. Tình hình hoạt động và phát triển HTX nông nghiệp thị xã Phổ Yên..	41
3.2. Hạn chế, yếu kém và các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động của HTX nông nghiệp tại thị xã Phổ Yên.....	54
3.2.1. Một số hạn chế, yếu kém trong hoạt động và phát triển HTX thị xã Phổ Yên.....	54
3.2.2. Nguyên nhân của hạn chế, yếu kém.....	56
3.2.3. Một số yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động của HTX.....	57
3.3. Quan điểm, định hướng và giải pháp phát triển HTX nông nghiệp ở thị xã Phổ Yên.....	64
3.3.1. Quan điểm , định hướng và mục tiêu.....	64
3.3.2. Một số giải pháp nhằm phát triển HTX nông nghiệp ở thị xã Phổ Yên	69
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	78
1. Kết luận	78
2. Khuyến nghị	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO	81
PHỤ LỤC	83

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

HTX	Hợp tác xã
THT	Tổ hợp tác
NXB	Nhà xuất bản
CNH	Công nghiệp hóa
HĐH	Hiện đại hóa
KHCN	Khoa học công nghệ
UBND	Ủy ban nhân dân
SD	Độ lệch chuẩn
SE	Sai số chuẩn
CV%	Hệ số biến động
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
QĐ-TTg	Quyết định Thủ tướng
KTTT	Kinh tế thị trường
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
USD	Đồng đô la Mỹ
NXB	Nhà xuất bản
SX	Sản xuất

DANH MỤC BẢNG VÀ HÌNH

Bảng 3.1. Tình hình phát triển HTX nông nghiệp thị xã Phổ Yên.....	42
Bảng 3.2. Ngành và lĩnh vực sản xuất của các HTX.....	43
Bảng 3.3. Tuổi và thời gian cư trú của giám đốc HTX	44
Bảng 3.4. Trình độ cao nhất của giám đốc HTX.....	44
Bảng 3.5. Nghề nghiệp chính của giám đốc HTX trước khi bắt đầu sản xuất kinh doanh	46
Bảng 3.6. Thời gian hoạt động, vốn và số thành viên HTX phân theo ngành và lĩnh vực sản xuất kinh doanh.....	47
Bảng 3.7. Cấu trúc thành viên HTX	47
Bảng 3.8. Thời gian hoạt động, vốn và số thành viên HTX phân theo nghề nghiệp giám đốc trước khi bắt đầu kinh doanh.....	49
Bảng 3.9. Một số chỉ tiêu kinh tế của HTX phân theo ngành nghề lĩnh vực sản xuất kinh doanh.....	49
Bảng 3.10. Một số chỉ tiêu kinh tế của HTX phân theo nghề nghiệp giám đốc.....	51
Bảng 3.11. Diễn giải các biến số trong mô hình hồi quy đa biến	58
Bảng 3.12. Mô hình hồi quy đa biến ảnh hưởng đến giá trị sản xuất HTX....	58
Bảng 3.13. Mô hình hồi quy đa biến ảnh hưởng đến lợi nhuận HTX	60
Bảng 3.14. Mô hình hồi quy đa biến ảnh hưởng đến thu nhập người lao động ..	62
Hình 3.1. Tổng số HTX và HTX nông nghiệp thị xã Phổ Yên	43

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM THÁI NGUYÊN
KHOA KINH TẾ VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

TRÍCH YÊU LUẬN VĂN THẠC SĨ

Họ và tên: Nguyễn Hữu Duân. Sinh ngày 10/01/1982

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Khóa học: 2017- 2019

Cơ quan công tác: Phòng tài nguyên và môi trường huyện Phú Bình

Giáo viên hướng dẫn: PGS.TS: Dương Văn Sơn

1. Tên đề tài luận văn: Giải pháp phát triển hợp tác xã nông nghiệp tại thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

2. Lý do chọn đề tài: Trong những năm gần đây việc phát triển kinh tế hợp tác và Hợp tác xã đang là chủ trương quan trọng của Đảng và nhà nước ta, chính vì vậy phát triển hợp tác xã đang được coi là một trong 19 tiêu chí trong Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Chính vì vậy đây là một mục tiêu đặc biệt quan trọng và không thể thiếu ở khu vực nông thôn, đặc biệt là trong quá trình phấn đấu hoàn thành mục tiêu về đích xây dựng nông thôn mới ở các địa phương. Thị xã Phổ Yên cũng rất quan tâm phát triển kinh tế hợp tác, hợp tác xã trong những năm qua, các xã về đích nông thôn mới đều có ít nhất 01 HTX hoạt động có hiệu quả. Hiện nay thị xã Phổ Yên có khoảng trên 50 Hợp tác xã hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau. Tuy nhiên không phải HTX nào thành lập ra cũng đều hoạt động hiệu quả, nhiều HTX được thành lập chỉ để đủ điều kiện hoàn thành tiêu chí xây dựng nông thôn mới, còn bản chất là không hề có hoạt động thực sự, nhiều HTX được thành lập một thời gian dài cũng chưa có hoạt động sản xuất kinh doanh và không có báo cáo tài chính. Do vậy sau một thời gian rất nhiều HTX đã phải giải thể hoặc không còn hoạt động. Xuất phát từ thực tế đó cần có một công trình nghiên cứu sâu, cụ thể và khoa học về mô hình kinh tế HTX để làm cơ sở thực tiễn, khoa học cho các nhà quản lý có thể tham khảo để đưa ra những chính sách, bước đi đúng đắn nhằm đưa mô hình kinh tế HTX phát triển và hiệu quả hơn trong thời gian tới.

3. Mục tiêu nghiên cứu

-Cập nhật và hệ thống hóa cơ sở lý luận và thực tiễn về kinh tế hợp tác, HTX và HTX sản xuất nông nghiệp.

-Đánh giá thực trạng hoạt động, sự phát triển về lượng và chất của các HTX nông nghiệp trên địa bàn nghiên cứu.

- Đánh giá những khó khăn, thách thức, rào cản và yếu tố ảnh hưởng đến phát triển HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

- Đề xuất các giải pháp phát triển HTX nông nghiệp tại thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là các vấn đề liên quan đến lý luận và thực tiễn về HTX, kinh tế hợp tác và hoạt động sản xuất kinh doanh của các HTX nông nghiệp. Đối tượng điều tra khảo sát là các HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về nội dung: Nghiên cứu vấn đề liên quan đến các hoạt động về tổ chức quản lý và hoạt động sản xuất kinh doanh, phương thức điều hành và thực tiễn hoạt động của các HTX nông nghiệp.

- Về không gian: Toàn bộ các HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

- Về thời gian: Số liệu thứ cấp được thu thập liên tục các năm 2013 đến 2018. Số liệu sơ cấp được thu thập trong năm 2018 để lấy số liệu đã diễn ra tại các HTX trong năm 2017.

5. Cơ sở khoa học của đề tài

- Cơ sở lý luận của đề tài: tập trung nghiên cứu khái niệm, những quy định trong luật của từng giai đoạn phát triển về kinh tế hợp tác, hợp tác xã

- Cơ sở thực tiễn của đề tài: Nêu tình hình hoạt động và phát triển kinh tế hợp tác, hợp tác xã ở một số nước trên thế giới, ở Việt Nam và tỉnh Thái Nguyên qua các giai đoạn khác nhau từ đó rút ra được những bài học kinh nghiệm đóng góp trong quá trình nghiên cứu đề tài.

6. Đặc điểm địa bàn và phương pháp nghiên cứu

- Đặc điểm địa bàn nghiên cứu: Đặc điểm tự nhiên, kinh tế xã hội, kinh tế hợp tác và hợp tác xã.

- Nội dung nghiên cứu:

+ Thực trạng hoạt động của các HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

+ Đánh giá sự phát triển về lượng và chất của các HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.

+ Khó khăn, thách thức, bất cập và yếu tố ảnh hưởng đến phát triển HTX nông nghiệp trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên.